

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

بنیاد دانشنامه نگاری ایران

فرهنگ دامپزشکی

جلد اول

A-K

ریما مرشد

استادیار بنیاد دانشنامه نگاری ایران

۱۳۹۴

مرشد، ریما

فرهنگ دامپزشکی / گردآوری و ترجمه ریما مرشد. - تهران: بنیاد دانشنامه نگاری ایران، ۱۳۹۴ - ج. - (کتابخانه بنیاد دانشنامه نگاری ایران؛ ۶۳).

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۶۹-۸ (دوره)

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۷۰-۴ (ج ۱)

بخشی از کتاب ترجمه کتاب: "Saunders Comprehensive Veterinary dictionary, 4th. ed, 2012" به ویراستاری و جینیا پی استادت، کلایو سی گی، داگلاس چارلز بلاد است. ص.ع. به انگلیسی

Rima Morshed. Veterinary dictionary

ج. ۱. A-K

۱. دامپزشکی - زده نامه ها - انگلیسی ۲. زبان انگلیسی - واژه نامه ها - فارسی الف. استادت، ویرجینیا پی. ویراستار Studdert, Virginia P ج. ب. گی، کلایو سی. ویراستار Gay, Clive C ج. بلاد، داگلاس چارلز، ۱۹۲۰- م. ویراستار Blood, D. C. Dougl. Charles) ۱۳۹۴ ف ۴ م ۰۹ / SF ۶۳۶ / ۰۸۹۰۳۳

کتابخانه ملی ایران ۳۹۸۱۲۴۲

حق چاپ برای بنیاد دانشنامه نگاری ایران محفوظ است.

فرهنگ دامپزشکی (جلد اول A-K)

گردآوری و ترجمه: ریما مرشد

ویراستار ادبی: سعیده سلامت

نمونه خوان: مرضیه نیکوکار، میترا اوحیدیان، لیزا افشار تاجری

واژه نگار: زهرا مجاور، مینا بابایی

صفحه آرا: گوهر نصرتی

ناظر چاپ: ربابه ابوطالبی

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: بنیاد دانشنامه نگاری ایران

چاپخانه: ناب نگار

بها: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۷۰-۴ (ج. ۱)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۵۱۵-۶۹-۸ (دوره)

ISBN: 978-964-5515-70-4 (vol.1)

ISBN: 978-964-5515-69-8 (vol.set)

بنیاد دانشنامه نگاری ایران

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار فرهنگ، خیابان معارف، بن بست دانش، پلاک ۱

تلفن: ۴-۲۲۱۲۹۸۴۳ نمابر: ۲۲۰۷۳۲۲۷ صندوق پستی: ۱۴۶۵۵-۴۷۸

پست الکترونیکی: info@iecf.ir پایگاه الکترونیکی: www.iecf.ir

نامه بنیاد

فرهنگ‌ها و دانشنامه‌ها از جمله آثار مرجع و منابع مهم در ساحت تحقیق و پژوهش محسوب می‌گردند. با وجودی که پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی حرکت قابل‌توجهی برای تألیف و ترجمه آثار علمی صورت گرفته و ایران را در مسیر تعالی و پیشرفت نسبی علمی قرار داده است، اما جبران برخی از عقلت‌ها و عقب‌ماندگی‌های تاریخی و تحمیلی از دولت‌های طاغوت کار ساده‌ای نیست. برای رسیدن به جایگاهی که در شأن کشور ایران با سابقه درخشان علمی - فرهنگی باشد راه طولانی و پریچ و خمی را در پیش داریم.

تألیف و ترجمه فرهنگ‌های دانشنامگی از جمله مأموریت‌های بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران است. در اهمیت تهیه و تدوین این آثار بین بس که یک اثر قوی، صحیح و شیوا موجب تقویت زبان و ادبیات فارسی می‌گردد، زیرا حوزه قاموسی زبان را توسعه خواهد بخشید. برگردان آثار شاخص در هر علم که وجهه دانشنامگی دارند نیازهای بسیاری از محققان و استادان و دانشجویان آن رشته علمی را رفع خواهد کرد.

سرکار خانم دکتر ریما مرشد استادیار محترم گروه دامپزشکی بنیاد به گردآوری و ترجمه مجلد نخست فرهنگ دامپزشکی همت گمارده است. امیدوارم با زحمات و جزمی که در ایشان سراغ داریم مجلد بعدی این اثر ارزشمند را نیز به‌زودی تدوین نمایند تا به نیاز بخش عظیمی از محققان و پژوهشگران حوزه دامپزشکی کشور پاسخ مثبت داده باشیم. برای ایشان از دکان‌ها و احداث توفیق آرزومندیم و پیشاپیش با سعه صدر کامل هرگونه نقد و نظر را برای اصلاح مجلد اول و راهنمایی در تهیه و چاپ مجلد بعدی بر چشم می‌نهم.

منوچهر اکبری

رئیس بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران

مقدمه

ازجمله مبانی گسترش هر رشته علمی تدوین متون مرجع برای استفاده دانش‌پژوهان و متخصصان آن رشته است. یکی از این آثار مرجع فرهنگ‌ها هستند که برای آشنایی با اصطلاحات و مفاهیم هر حوزه علمی تدوین می‌شوند. اولین فرهنگ دامپزشکی تحت عنوان فرهنگ دامپزشکی بلک (Black's dictionary veterinary) در سال ۱۹۲۸ میلادی در در انگلستان منتشر شد که تاکنون بیست‌ودو ویرایش از آن به چاپ رسیده است. پس از آن در سال ۱۹۸۸ اولین فرهنگ جامع دامپزشکی (Comprehensive veterinary dictionary) تدوین و چاپ شد که هنوز هم مهم‌ترین فرهنگ در رشته دامپزشکی در جهان به‌شمار می‌رود و اصلی‌ترین منبع مورد استفاده در کتاب حاضر نیز بوده است. در ایران تاکنون فرهنگ مشابهی در دامپزشکی تدوین یا ترجمه نشده است. اگرچه چندین فرهنگ در حوزه علوم دامی و دامپزشکی طی سال‌های اخیر منتشر شده است، اما پاسخگوی نیاز جامعه علمی این رشته نبوده است. بدین ترتیب، همچنان فرهنگ‌های پزشکی به‌ویژه فرهنگ ارزشمند دورلند مرجع اصلی واژه‌های علمی دامپزشکی محسوب می‌شوند و نیاز جامعه دانشگاهی دامپزشکی ایران به یک فرهنگ جامع دامپزشکی کاملاً محسوس است. لذا تلاش گردید فرهنگ توصیفی نسبتاً جامعی با هدف ارائه تعریف‌های کوتاه، روشن و روزآمد برای واژه‌های مهم و پرکاربرد در علم دامپزشکی با بهره‌گیری از منابع روزآمد و معتبر دنیا گردآوری و تدوین شود. در این نخستین فرهنگ که حروف A-K را پوشش می‌دهد بیش از ۷۰۰۰ مدخل در رشته‌های مختلف دامپزشکی از علوم پایه تا بالینی گردآوری و جمع‌بندی شده است. لازم به ذکر است که اسامی نژادهای حیوانات و اسامی داروها به‌دلیل وجود منابع موثق کافی در این مداخل گنجانده نشده است.

امید است که در آینده‌ای نزدیک جلد دوم فرهنگ دامپزشکی نیز آراسته و در دسترس مخاطبان این عرصه قرار گیرد. نظرها و پیشنهادهای اساتید و همکاران گرامی قطعاً بر ادامه این مسیر و ارائه ویراست‌های آینده یاری‌رسان خواهد بود.

در پایان بر خویش لازم می‌دانم که از همراهی صمیمانه تمامی همکارانم در بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران به‌ویژه ریاست محترم بنیاد جناب آقای دکتر منوچهر اکبری و مدیر پژوهشی سرکار خانم دکتر مریم کامیار در به‌ثمر رساندن این اثر قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

ریمما مرشد

پاییز ۹۴

راهنمای استفاده

۱. در این فرهنگ واژه‌ها یا به صورت اصلی و یا به صورت فرعی آورده شده‌اند. واژه‌هایی که متشکل از دو یا بیش از دو کلمه هستند عموماً به صورت واژه‌های فرعی در زیر واژه اصلی و همراه با مربع (۱۲) ذکر شده‌اند.
۲. اگر واژه فرعی شکل جمع داشته باشد با افزودن 's به علامت اختصاری واژه اصلی مشخص شده است.
۳. در ارجاعات در صورتی که کلمه ترکیبی بوده باشد باید به کلمه‌ای که با قلم سیاه نوشته شده است مراجعه شود. برای مثال، به خوریزای عفونی **infectious coryza** مراجعه شود باید به زیرمجموعه **coryza** مراجعه کنید.
۴. در خصوص اشکال ترکیبی مثل -cilio خطی که در ابتدا یا انتهای کلمه می‌آید نشان می‌دهد که این واژه کلمه کاملی نیست. همچنانکه در این واژه می‌بینید اشکال مرتبط در یک مدخل با استفاده از پرانتز آورده شده است که نشان می‌دهد به صورت cili- (مثل ciliary) و هم به صورت -cilio (مثل ciliophora) به کار می‌رود.
۵. اختصارات پرکاربرد دامپزشکی نیز جزء مدخل بوده که شکل کامل انگلیسی آن در داخل پرانتز در جلوی کلمه اختصاری آورده شده است. برای دستیابی به ترجمه توصیفی کلمه، باید به شکل کامل لغت در فرهنگ مراجعه کرد.
۶. در صورت وجود چندین معنی متفاوت از یک واژه، علامت * و رگول (؛) بین توضیحات مختلف قرار گرفته است.
۷. در پایان کتاب، معادل فارسی واژه‌ها با چینش فارسی به انگلیسی بدین توضیح توصیفی جهت استفاده بیشتر و آسان‌تر مخاطبین قرار گرفته است.

منابع

- بزرگمهری فرد، محمدحسن؛ حسینی، حسین و مرشد، ریما. *بهداشت و مدیریت طیور*، چاپ دوم، تهران: انتشارات پریور، ۱۳۹۲.
- بزرگمهری فرد، محمدحسن؛ مرشد، ریما و حسینی، حسین. *راهنمای بیماری‌های طیور*، تهران: بنیاد دانشنامه‌نگاری ایران، ۱۳۹۲.
- قاضی جهان‌بهرام و تبریزی، آیدین. *فرهنگ پزشکی دولرند*، چاپ دوم، تهران: گلبان، ۱۳۸۸.
- قوطوری، کاویر. *فرهنگ لغت تخصصی علوم دامی*، چاپ پنجم، ۱۳۸۸.
- هاشمی، مسعود. *فرهنگ دام‌پزشکی*، تهران: انتشارات فرهنگ جامع، ۱۳۸۳.
- هاشمی، مسعود. *فرهنگ دام‌پزشکی*، تهران: انتشارات فرهنگ جامع، ۱۳۸۸.
- Aiello, S.E. *The Merck veterinary manual*, 18th ed., USA: Merck & Co., 1998.
- Allaby, M. *Dictionary of zoology*, 3rd ed., UK: Oxford University Press, 2009.
- Blood, D.C.; Studdert, V.P. *Bailliere's comprehensive veterinary dictionary*, 2nd ed., UK: Bailliere Tindall, 1993.
- Boden, E. *Black's veterinary dictionary*, 21st ed., UK: C & C Black publishers limited, 2005.
- Hine, R.S. *Concise veterinary dictionary*, UK: Oxford University Press, 1988.
- Jadhav, NV.; Tandle, MK.; and Waghmare, PG. *Veterinary animal and poultry science dictionary*, 1st ed., India: Jaypee Brothers Medical Publishers Ltd., 2011.
- Studdert, V.P.; Gay, C.C.; and Blood, D.C. *Saunders comprehensive veterinary dictionary*, 4th ed., USA: Elsevier Ltd., 2002.
- Ullrey, D.E.; Baer, C.K. and Pond, W.G. *Encyclopedia of animal science*, 2nd ed., USA: CRC press, Taylor and Francis group, 2011.